

Ярмолинецький відділ культури і туризму

Ярмолинецька ЦБС

Методичний відділ

Робота бібліотек по обслуговуванню людей з обмеженими можливостями

методичні рекомендації

Ярмолинці, 2009

78.38

Р 58

Робота бібліотек по обслуговуванню людей з обмеженими можливостями: методичний посібник. – Ярмолинці, 2009. – 14 с.

Методичні рекомендації підготовані з метою надання практичної допомоги бібліотечним працівникам у роботі по обслуговуванню людей з обмеженими можливостями.

Укладач: Хоптяр Г. М.

Комп'ютерний набір: Посвистак А. Б.

Відповідальна за випуск: Гриб М. А.

Вступ

Із року в рік в Україні відзначається День інвалідів, але це не свято, а нагадування суспільству про людей з особливими потребами, яким конче потрібна увага, турбота й милосердя. Майже 2,5 млн. громадян нашої країни мають фізичні вади. Тому завдання держави – створити такі можливості, аби кожна людина змогла реалізуватись як особистість, тобто мала безперешкодний доступ до соціальної сфери, отримувала належну освіту. Постійне забезпечення інформацією є необхідним видом соціальної допомоги, без якої неможлива повноцінна реабілітація людей з особливими потребами, тому публічна бібліотека повинна визначити ступінь і можливості своєї участі у задоволенні інформаційних, освітніх, культурних потреб людей з інвалідністю.

«Треба щоб за дверима кожної щасливої людини стояв хто-небудь з молоточком і постійно нагадував стуком, що є нещасні, хворі і бідні, котрим потрібно співчуття. І якщо ти цього не бачиш і не чуєш, то і твою біду не побачить і не почує ніхто»

А. П. Чехов

Робота бібліотек по обслуговуванню дітей інвалідів

Дані державної статистики свідчать, що на тлі зниження народжуваності у країні зростає дитяча інвалідність. Виховання, навчання, лікування таких дітей у домашніх умовах, а згодом їхнє самоствердження, працевлаштування – важкий іспит для родин. Тому інформаційна підтримка батьків з цих питань стала одним із напрямів діяльності бібліотек для дітей.

Заняття в бібліотеці для дітей проводяться в ігрових формах, що мають одну спільну рису: відсутність готової продукції. Її діти шукають самі: читають книжки, дитячі журнали, дають визначення діям, явищам природи, вигадують казки, ігри. Робота з текстом вчить їх методів інтелектуальної діяльності: сприймати, осмислювати прочитане, аналітично обробляти інформацію. Потрібно, щоби заняття в бібліотеці проходили спільно з дітьми, які

розвиваються нормально. Для дітей-інвалідів влаштовуються в бібліотеці свята «Це диво дивне – осінь чарівна», «З Новим роком», «З Різдвом Христовим», підбирається література по замовленнях. Для розумово відсталих дітей проводяться екскурсії «Подорож в країну Читальню», різноманітні ігри, розваги. Для дітей з порушенням слуху влаштовуються свята Миколая, Андрія, конкурси. Вони беруть участь у конкурсі малюнка на асфальті «Світ моїх мрій» присвяченого Міжнародному дню захисту дітей.

Для дітей з обмеженими можливостями бібліотекарі готують цікаві заходи із циклу «В світі прекрасного», чим допомагають їх прилучати до прекрасного світу мистецтва. В бібліотеках проводяться благодійні свята та вечори: «Добром зігріємо серця», «Родинне відчуваючи тепло», «Щоб сонцю і квітам всміхалися діти», година милосердя «Я людина і це мене до чогось зобов'язує», «Хай щастю дитини не буде кінця», родинно-сімейне свято «Доки батько живий, доки мати жива, щедро сонце сіяє, зеленіє трава».

Бібліотеки для дітей-інвалідів також влаштовують театралізовані сценки, розігруючи казки К. Чуковського, С. Михалкова, тому що казка дає дійовий бібліотерапевтичний

ефект. Для дітей відкривається «приймальня» казкотерапії. Зі списком «благотворної літератури», казковими історіями діти ознайомлюються при проведенні огляду «Казка добра поруч живе – душу лікує, сумувати не дає», куди увійшли оповідання М. Зощенко «Не потрібно брехати», Л. Гераскина «В країні невивчених уроків», М. Носова «Вітя Малєєв в школі і вдома» та інші.

Бібліотеками проводиться передача літератури школам-інтернатам, будинкам інвалідів, псих. лікарням.

Робота бібліотек по обслуговуванню молоді з обмеженими можливостями

При обслуговуванні дорослого читача також відбувається поєднання бібліотечної та соціальної роботи – надаються юридичні та інші консультації, формуються банки соціально-побутової інформації: рішення місцевої влади, правові документи з питань пенсійного забезпечення, соціальних та податкових пільг, розклади руху міжміського транспорту, роботи ЖЕКів, поліклінік.

Велику роботу бібліотеки проводять з молоддю, котра має вади здоров'я, тут проводиться робота з обдарованими і талановитими особистостями, бібліотеки спільно з соціальними службами для молоді, благодійними фондами втілюють у життя спеціальну програму «Талановита молодь – майбутнє України». Для молоді з обмеженими можливостями бібліотеки проводять велику соціокультурну роботу, тому що ці люди потребують простого людського спілкування, часто бібліотечні заходи стають для них святом душі, такі як літературно-музичне свято до Дня Св. Валентина «Вмійте цінувати любов», поетичний вечір «Осінь листя збирає в золоту зграю», де молоді інваліди беруть активну участь в конкурсах і демонструють свої поетичні творіння. В

бібліотеках оформляються тематичні теки, полки за назвами «Нові професії на ринку праці», літературно-музичний вечір «Ми духом незламні», тематичний вечір «Як знайти та зберегти друзів та улюблених людей», вечір поезії «Ти у світі не один», конкурс поезії «Повір у себе», вечір-зустріч «Як досягти більших можливостей», благодійний вечір «Добро починається з тебе».

*«У старых силы не те,
Дней не прожитых мал запас,
Берегите старых людей,
Без которых не было б нас»*

Л. Татьяничева

Робота бібліотек по обслуговуванню людей похилого віку

При обслуговуванні людей з обмеженими можливостями бібліотекар часто виконує функції соціального працівника: обслуговує інвалідів та людей похилого віку книгами вдома, до нього звертаються за порадою, допомогою по оформленні пенсій, субсидій, а також з іншими питаннями, пов'язаними з повсякденним життям.

В бібліотеках проводяться вечори присвячені людям похилого віку: «Свято нашої душі», «Нам роки не біда, коли душа молода», «Нам непідвласні роки і негаразди». Конкурси: «Скатерка-самобранка – кращі кулінарні шедеври», конкурс осінніх букетів «Лютики – квіточки у мене в садочку», дари осіннього сезону «Кілограми і пуди зняли з овочевої гряди». Православні бесіди: «Не судіть та не судимі будете», «Дорога до храму». Вечір запитань та відповідей: «Осінь життя потрібно вдячно приймати».

Обговорення публікацій про лікарські рослини, цікаві рецепти «Життєві сили організму милі», місячник похилої людини «Правове поле пенсіонера», година творчого спілкування «Зрілість – це наша юність з мудрими очима».

При Ярмолинецькій центральній районній бібліотеці діє консультативний центр «Надія» (додаток №1). Він проводить засідання один раз на місяць за різноманітною тематикою, дає консультації в оформленні пенсій, субсидій. Людям, які за станом здоров'я не можуть прийти в бібліотеку, книги доставляються бібліотекарем за місцем їх проживання. При кожній бібліотеці-філіалі мають діяти такі центри, щоб люди з вадами здоров'я не залишались без консультацій, інформації, знань законів, книг.

Комп'ютерні технології відкрили перед публічними бібліотеками нові можливості оперативного забезпечення правовою інформацією, наприклад: через віртуальну довідково-бібліографічну службу – доступ до повнотекстових баз правових документів. Побудована в такий спосіб співпраця буде корисною людям з фізичними обмеженнями і членам їхніх родин.

Позитивні зрушення у вирішенні проблеми обслуговування інвалідів у публічних бібліотеках України є очевидною, тут поєднуються традиції, і новації в організації, методиці, технології обслуговування людей з інвалідністю, систематичність у наданні бібліотечних, консультаційних, довідкових послуг.

Додаток 1

План роботи

консультативного центру «Надія» на 2009 рік

1. День інформації «Літня людина в сучасному світі»
2. Профорієнтаційний тренінг «Міри підтримки інвалідів у сфері зайнятості»
3. Круглий стіл «Якщо ти байдужий до страждань інших – ти не заслуговуєш називатися людиною»
4. Година творчого спілкування «Зрілість – це наша юність з мудрими очима»
5. Благодійний вечір «Добро починається з тебе»

Використана література

- ✓ Ашаренкова М. Обслуговування користувачів з особливими потребами в публічних бібліотеках // Бібліотечна планета. – 2006. - №1. – С. 7-11.
- ✓ Діти з порушеннями психофізичного розвитку // Шкільна бібліотека. – 2008. - №3. – С. 116-122.
- ✓ Долинська І. Бібліотека як один із центрів реабілітації та інтеграції в суспільстві користувачів із обмеженими можливостями // Бібліотечна планета. – 2007. - №1. – С. 13-16.
- ✓ Капська А. Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
- ✓ Крайняя Е. Библиотекарь на дому [Библиотека – территория толерантности] // Библиополе. – 2007. - № 6. – С. 67.
- ✓ Соціально-психологічна робота з дітьми та молоддю з особливими потребами. – К.: Держсоцслужба, 2005. – 108 с.
- ✓ Ярощук В., Щербан Р. Реабілітація за допомогою інформації // Бібліотечна планета. – 2009. - №1. – С. 26-27.

Зміст

1. Вступ.....	3
2. Робота бібліотек по обслуговуванню дітей інвалідів	4
3. Робота бібліотек по обслуговуванню молоді з обмеженими можливостями	7
4. Робота бібліотек по обслуговуванню людей похилого віку	9
5. Додаток №1	12
6. Використана література	13